

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

The Provincial Library
Address:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

UKRAINIAN LABOR NEWS

Виходить два рази на тиждень — в середу і суботу. — Published semi-weekly — on Wednesday and Saturday.

Address:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

PK V. 4. 98. СУБОТА, 8. ГРУДНЯ 1923. WINNIPEG, MAN. SATURDAY, DECEMBER 8th, 1923. No. 98. VOL. V.

ФРАНЦУЗИ ЗАБЕРУТЬ АРМІЮ З МІСТ РУРСЬКИХ.

ПАРИЖ, 6. грудня. — Французські правительственні урядники оповідають, що окупаційні війська в Рурських містах будуть поступово концентровані в бараках поза містами. Це буде зроблено в тієї цілі, щоби окупація не була такою тяжкою і дражливою для Німців. Робиться це в заміну за їх схильність заперестати вороже відношення до окупації і кооперувати з альянтським режимом. Однак це зовсім не означає, що французські війська будуть евакуйовані з Рурських міст. Вони і на далі поїздяться в своїй повній силі, лише що будуть абрані з вулиць міст, аби не пригдувати населенню про їх присутність.

7 УБИТИХ І 30 РАНЕНИХ В БОРОТБІ З ПОЛЩЕЮ.

БЕРЛІН, 6. грудня. — В боротьбі між безробітними і поліцією в Ватне, у Вестфалії, убито вчора 7 осіб а 30 ранено. Безробітні, недоволені з допомогою, яку дістали, хотіли штурмувати міський ратуш. Вони заатакували (?) поліцію каміннями і револьверами, на що поліція відповіла вогнем. Остаточно вмішалося французське військо і привернуло спокій.

СУД ПРОТИ ГІТЛЕРА І ЛЮДЕНДОРФА В СІЧНІ.

МІНХЕН, 6. грудня. — Розправа проти Адольфа Гітлера, фашистського провідника і генерала фон Людendorфа за участь в недавнім невдалім путчу, зіслана назначена на початок січня. Гітлера і Людendorфа буде судити спеціальний трибунал за зраду держави.

НІМЦІ ПІДПИСАЛИ КОНТРАКТИ З ФРАНЦУЗАМИ.

ДИССЕЛЬДОРФ, 5. грудня. — Окупаційні влади підписали нові контракти з німецькими власниками вуглевих копалень, які в нормальних часі продукують річно 6,500,000 тон вугля. Відсімдесят шість процент копалень в Рурських містах тепер контрактують на підставі котрого мається працювати для Франції і Бельгії.

В РУРСЬКИХ ЗАВЕДЕНО 10-ГОДИННИЙ ДЕНЬ ПРАЦІ.

ДИССЕЛЬДОРФ, 3. листопада. — Щоби ввести в життя постанови угоди, заключеної з французькими окупаційними властями, німецькі індустриальні барони в Рурських і Надренських провінціях з 1. грудня 10-годинний день праці на місце дотепершнього 8-годинного дня, забезпеченого німецькою конституцією. Група німецьких індустриалістів, що підписала угоду з Французями, контролює в окупованій території 65% вуглевих майнів і металевих заводів. Робітники окупованої території не знали одноцільного становища. Деякі юніі казали своїм членам повернути до праці на нових умовах, в той час як юніі металевих робітників заставляли своїх членів до остаточної боротьби. Многим робітничим родинам грозить голод, бо німецьке правительтво здержало зовсім виплату підмоги для безробітних.

СУПЕРЕЧНІ ВІСТІ ПРО СТРАЙК МАЙНЕРІВ В КОЛСПУР.

КОЛСПУР, Алта., 5. грудня. — Копальні Стерайнга, один з двох пасів копалень на лінії Ловет, які замкнено більше як тиждень тому назад ізза спору над платнею і організацією, розпочали сьогодні працю. Урядники кажуть, що мають при роботі всіх робітників і продукують нормальну кількість вугля, себто 100 тон на годину. Вони кажуть, що не було ніякого страйку, так як лише около 20 проц. з їх 150 робітників висалоса до "Юнайтед Майн Воркерс". Коли майну замкнено, цих робітників (юнійних) відложено.

Заява юнійного організатора.

Томас Гил, організатор "Юнайтед Майн Воркерс оф Америка", каже знова, що пущення майни в рух є камуфляжем, та що компанія має лише 9 робітників, які не висалоса до майнерської юніі. Копальні стереже поліція. При всіх входах на компанію власність є острогою для передходячих, щоби держалися здадека. (Безперечно, що це відноситься головно до страйкуючих робітників.)

ДОКОВІ РОБІТНИКИ ДІСТАЛИ ПІДВИЖКУ.

ГАЛФФАКС, Н. С., 4. грудня. — Переговори в справі платні, що велися тут організацією докових робітників і компанією, закінчилися в понеділок, коли робітники прийняли новий контракт, який надає їм 10 центів підвижки платні на годину.

КОНФЕРЕНЦІЯ МІЖ МАПНЕРАМИ І КОМПАНІЄЮ.

СІДНЕЙ, Н. С., 4. грудня. — На першій засіданню конференції між урядниками "Доміон Кол Ко." і "Юнайтед Майн Воркерс оф Америка" в справі платні рішено вчора, що урядового звіту з переговорів не будеться давати до публичного відома, доки не скінчиться конференція. Відомим є, що майнерська юніія жадає заключення нового контракту, в яким буде домагання такої самої платні, яку побирали майнері 26. дістрікту в 1921 році.

НОВИЙ УРЯД "ТРЕЙДС ЕНД ЛЕЙБОР КАНСІЛ-У".

На річнім бізнесовім мітінгу "Трейдс енд Лейбор Кансїл-у" в Вінніпегу, що відбувся минушого віткрка вечером, вибрано президентом організація Джеймса Лесла, який був дотепер президентом. Секретарем "Трейдс енд Лейбор Кансїл-у" вибрано Гупа. Через довгі роки уряд секретаря сповняв Ернест Робінсон.

РАДЯНСЬКО-РУМУНСЬКІ ПЕРЕГОВОРІ.

ТИРАСПІЛЬ, 3. грудня. — В суботу відбулось тут перше засідання радянської і румунської комісії в справі привернення торговельних зносин між Радянськими Республіками і Румунією. Головою радянської комісії є Н. К. Кліш-ко, головою румунської — Христодереску. На першій засіданню представники румунського правительтва виявили бажання негайно привернути торговельні зносини між Румунією і Рад. Республіками.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ МАЙНТОБСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

В майнтобськім правительстві зайшли деякі зміни. Чарлз Р. Кеннон, посол з Манітей, зівстав іменованний міністром просвіти, а Алберт Прейфонтей, посол з Керїлдон, обняв уряд провінціального секретаря, як також взяв під своє завідування департамент земель і залізниць. Оба нові міністри зістали вже записані перед лїйтнантом-говернором.

В зреорганізованім кабінеті премієр Брекен буде рівночасно міністром рільництва.

Нейд Камерон, бувший голова департаменту рільництва, остає в кабінеті як міністр без портфелю. Д. Л. МекЛод, який сповняв обовязки провінціального секретаря і муніципального комішнера, буде тепер обнімати уряд лише цього останнього. В округах Манітейн і Керїлдон, з яких іменовано нових міністрів, відбудуться 24. грудня вибори. Номінації в цих округах назначені на день 14. грудня.

ВПУСТЯТЬ ДО КАНАДИ 370 РОСІЯНІВ.

НЮ ЙОРК, 4. грудня. — В. Г. Солліван, іміграційний урядник канадійського правительтва на Елліс Айленд, отримав вчора відомість з департаменту праці в Вашингтоні, що 370 російським імігрантам, задержаним на Елліс Айленд через вичерпання квоти, буде дозволено висісти тимчасово в канадійським порти, однак з тим застереженням, що при першій нагоді їм буде дозволено поїхати до Злучених Держав на підставі квоти слідуєчого року.

БУХАРІН ПРО МІЖНАРОДНЕ ПОЛОЖЕННЯ.

МОСКВА, 28. листопада. — Сьогодні закінчився тут всеросійський конгрес учених. На своїм останнім засіданню конгрес прийняв резолюцію, в якій висказує симпатію робітникам Німеччини. Конгрес висловив також подяку совітському правительству за його заходи ко до допомоги науці. Перед замкненням конгресу виступив промову редактор "Правди" Бухарін, який висловив погляд комуністів на теперішнє міжнародне положення. Говорячи про Злучені Держави, Бухарін заявив, що американський капітал сконсолідувався і зріс в силу, так що на протяз довгого часу нема виглядів на якусь основну зміну. Німеччина після погляду Бухаріна зближається до упадку. Є вигляди на можливість побіди робітників, але певности в цім нема. Тільки велика позичка може врятувати Німеччину перед упадком, без ріжнціи на те, під яким режимом вона опиниться — монархістичним, фашистським чи республіканським. Коли Німеччина позички не одержить, її упадок буде неминучий.

ЗАМКНЕННЯ УНІВЕРСИТЕТУ У ВІДНІ.

ВІДЕНЬ, 1. грудня. — З приводу поновних протижидівських заворушень на віденським універсітеті влади замкнули виклади на універсітеті на неозначений час.

З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ У ВАРШАВІ РОЗПОЧАВСЯ СУД ПРОТИ "БАТЬКА" МАХНА.

КОМІСІЯ УРЕГУЛЬОВАННЯ КОРДОНІВ У.С.Р.

В місяці жовтні відновила свою діяльність Центральна адміністративно-територіальна Комісія під головуванням заступника голови Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Ермошенка. На першому засіданню розгляне справу про урегулювання кордонів між Українською Соц. Радянською Республікою, Російською Соц. Радянською Республікою і Білоруською Соц. Рад. Республікою. Ухвалено підтримати домагання Волин, Чернігівщини, Харківщини, Київщини й Донщини в справі урегулювання їхніх кордонів. Визнано, що претенсії Донщини й Гомельської губернії з приводу виправлення кордонів, заслугоють на увагу. Віднесено цього наказано було телеграфічною дорогою поодиноким заінтересованим місцевостям вислати до половини жовтня всякі документи та малі нового адміністративного розподілу.

УКРАЇНІЗАЦІЯ КІНА.

Радянська преса доносить, що минулими місяцями приступлено до українізації кїна. Вже виготовлено цілий ряд фільмів з українським текстом. Київські кїна Гречот тепер українські фільми "Поміщик" та "Хміль". По Україні скрізь переводяться фотографування українського побуту для виготовлення українських фільмів, а головно величезного фільму п. н. "Остап Бандура".

МЕДИЧНА ОСВІТА.

Київський Медичний Інститут нараховує в 1923—4 шкільним році до 3,000 студентів, з котрих більш 40 відсотків є члени професійних спілок та комітетів незаможного селянства.

ТЕКСТИЛЬНА ПРОМИСЛОВІСТЬ В С.С.Р.Р.

Подіємо кілька цифр, що характеризують розмір сучасної державної текстильної промисловости Радянських Республік. В місяці жовтні працювало бавовняних фабрик — 164; вовняних — 92; льняних — 61; шовкових — 39. Всіх робітників на цих підприємствах працювало біля 284 тисяч. А загально бавовняне виробництво досягнуло приблизно 1/3 довоєнної продукції, вовняне підходить до половини, а льняне до 3/4.

ВСЕСОЮЗНА НАРАДА ПОЛІТИЧНИХ РОБІТНИКІВ.

На Всесоюзній нараді політичних робітників Армії й Фльоти в рефераті про підготовку й міліційну систему Червоної Армії, Міхоншин заявив, що досвід формування територіальних дївізій з безперечною очевидністю довід, що ці нові дївізії є чудовим, боевим елементом і відіграють у загальних завданнях Червоної Армії величезну роль. Доказував, що треба зменшити державні витатки і подешевити тягарі населення, а тим самим перейти від системи сталої армії до міліційної системи. Також і політична робота в територіальних дївізії повинна вестися в порозумінню з громадськими організаціями.

У ВАРШАВІ РОЗПОЧАВСЯ СУД ПРОТИ "БАТЬКА" МАХНА.

ВАРШАВА, 30. листопада.

Перед місцевим головним судом розпочалася вчора розправа проти білогвардійського отамана Махна, якого польські влади обвинувачують о спробі викликати в Східній Галичині селянське повстання проти Польщі. Махна обвинувачують також о уряджування протижидівських погромів. Разом з Махном сидять на лаві обвинувачених його жінка і кілька його помічників. Отаман Махно заперече головне обвинувачення щодо спроб викликати в Східній Галичині повстання. В першій дні розправи переслухано много свідків, переважують Жидів, які потерпіли від погромів Махна. Махно, після розбиття його ватаги радянськими військами, утік був зразу до Румунії, звідки за дозволом польських властей прибув до Польщі. Польки надіялись, що на слушай нової війни зможуть ужити його проти большевників. Від року Махно знаходиться у в'язниці.

"ОПРИШКИ", ЧИ РЕВОЛЮЦІОНЕРИ?

Львівський "Громадський Голос" з 27. жовтня повідомляє з Гуцульщини: Ще при кінці серпня появилися в гуцульських горах "опришки". Перебували вони пононами (10—20 осіб) на полянках: Хомяк, Довга, Явірник і ин., в околиці сіл Яблонова, Тамарова й Микulichина. Вони заходили аж до Надвірної.

КАРА ЗА ПОЛЬСЬКОГО "ОРА".

В Коломиї розв'язали польські шкільні влади ІV. і V. класу української гімназії за те, що хтось зняв з будинку гімназії польського "ора". Отже за зняття бляхи, яка не варта була одного долара, польські влади позбавили можности освіти кількадесят'ох молодих людей!

МОЖЛИВЕ ЛИШЕ В ПОЛЬЩІ

Галицька преса доносить: Загальні збори "Наукового Товариства ім. Шевченка" у Львові відбулися 2. листопада ц. р. при участі близько п'ядесяти дієйних і звичайних членів товариства. Збори відкрив іменем уступного виділу голова др. Василь Шурат, змаловав коротко і ядерно адміністраційну й наукову діяльність виділу та представив представника поліції. Є це перший випадок в культурному світі, коли на збори наукової інституції, що більше, інституції з характером Академії Наук, явився представник поліції. Головою вибраний проф. др. Кирило Студинський.

МІСЯЧНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ УР.Д. В ВІННІПЕГУ!

Подіється до відома всім членам відділу Українського Робітничого Дому в Вінніпегу, що місячні збори відділу відбудуться в неділю, 9-го грудня о год. 2.30 по полудни в Укр. Робітничім Домі. Обовязком кожного члена відділу прибути на ці збори, позаяк є важні справи до полагодження. Заряд.

ЗАСУДЖЕНІ КОМУНІСТИ ВИІХАЛИ НА РАД. УКРАЇНУ.

Волінська газета "Селянська Доля" доносить:

Дня 8. листопада ц. р. звільнено з Луцької в'язниці 32 чоловік, котрих окружний суд засудив за приналежність до комуністичної організації "За кордон" на кільканайцять літ тюрми, і відставлено до радянської границі, де радянська влада обміняла їх на ксьондзів і польських політичних в'язнів.

ДОБИРАЮТЬСЯ НАВІТЬ ДО "ПРОСВІТИ".

Дня 22. вересня ц. р. покликана до себе львівська поліція проф. М. Галуцького і д-ра Івана Брика, щоби їм, як президентів тов. "Просвіта" дати остеререження щодо наприму діяльности т-ва. Остеререження видано з поручення львівського воевідства на тій міншій підставі, начеби т-во вело протидержавну роботу в часі конскрипції, данини, військового побору й виборів.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХОР У ВІННІПЕГУ.

Український Національний Хор під управою О. Кошиця дасть 11. і 12. грудня ц. р. два концерти у Вінніпегу. Цей хор є останками "Української Державної Капелі", що фінансована Директорією У.Н.Р. (Петлюри і Винниченка) ізшла по європейських краях. Після габнебного "союзу" Петлюри з польськими панамі в 1920 році, Капеля розпалася і дїрігент Кошиць задержав біля себе тільки маду частину співаків і співачок. Від яду місяців цей хор їздить по Америці і дає концерти за гроші. Його імпресарієм є Макс Рабінов, який наймив хор, законтракував і робить на цьому добрий бізнес.

Українська робітнича преса, це ознака сили і свідомости робітництва. Памятайте про Пресовий Фонд і відновлення передплати!

В СУБОТУ, ДНЯ 8-ГО ГРУДНЯ
ДРАМАТИЧНО-СПІВАЦЬКИЙ ГУРТОК ПРИ ВІДДІЛІ СТОВ. УКР. РОБ. ДІМ
— відіграє —
В УКР. РОБ. ДОМІ В ВІННІПЕГУ
славу, всім відому драму в 4-ох діях П. Стеценка п. н.:
ЗА ПРАВДУ І ВОЛЮ НАРОДА
Річ діється на Україні, в родині дідица, в часах російського царату і на початку революції. — Перша і друга дія відбуваються в хаті дідица; третя дія — тюрма; четверта дія — убоге життя дідица.
Драматично-Співацький Гурток ставив вже висше згадану драму кілька разів на сцені Укр. Роб. Дому з нечуваним успіхом. Всі рази тикети були розпродані ще перед представленням і много гостей задля браку місця муслия вертати домі не бачились представлення. Тому всі, що бажать бачити цю драму, нехай куплять собі тикет завчасу, щоб запевнити собі місце.
ПРИХОДІТЬ САМІ І КЛИЧТЕ СВОІХ ЗНАКОМИХ!
ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ.
ЦІНИ МІСЦЬ: 55, 40 І 27 ЦЕНТІВ.
Тикети можна завчасу набути в буфеті Укр. Роб. Дому, а в день представлення при касі.
Заходом Драматично-Співацького Гуртка при відділі Стов. Укр. Робітничий Дім в Вінніпегу
— устроюється —
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 9-ГО ГРУДНЯ
В УКР. РОБ. ДОМІ В ВІННІПЕГУ
КОНЦЕРТ
В програму входять: сольо-спів, дуети, деклямації, гра на інструментах і т. н.
Учась в концерті беруть т. т. Л. Поповичева, Н. Гуцуляк, П. Шниталер, П. Угринок, Ф. Гордієнко і К. Кирстюк.
Осередком програми буде виступ т. М. Ірчана, який відчитає власний твір: "Княжна".
ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ.
ВСТУП ЗА ДОБРОВОЇЛЬНИМИ ДАТКАМИ
ПРИХОДІТЬ ГРОМАДНО НА ОЗНАЧЕНИЙ ЧАС!

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n. Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man.

Subscription per year \$4.00 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого люду — виходить два рази на тиждень: В СЕРЕДУ І СУБОТУ.

Видає Стіваришини "Українських Робітничих Вістей".

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ЗВІЛЬНИТЬ ДЖЕЙМСА МЕКЛАКЛЕНА.

Такий клич повинен дунати тепер серед робітництва по цілій Канаді.

Джеймс МекЛаклен сидить у в'язниці за те, що був провідником страйку гірників в Новій Шотландії минулого літа, за те, що був вірним і чесним оборонцем справи працюючих. Його засуджено на два роки тюрем. Капіталістична зграя Бексо і зрадничі лідери робітництва Луїс і його прихвостні разом святкують свою перемогу.

Робітники по цілій світі не раз терпіли поразки на шляху своєї зваженої боротьби за визволення, або навіть за сяк-такі поліпшення свого нудного життя. Але вони ніколи не падали в зневіру. Їм провідники не тільки десятки років сиділи в'язницях, переносячи побіди і знущання платних слуг капіталу, але навіть життя своє віддали за інтереси працюючих. Робітники в Європі ніколи не забували тих, що потерпіли за їх інтереси. Вистарчили пригадати, як недавно французькі робітники вирвали в тюрми на волю своїх передових товаришів Марті і Бадіна. Ці два борці засуджені були французьким капіталістичним судом не за те, що вони стояли на чолі французького робітництва, але за те, що відмовилися стрляти за Чорним морем і робітників і селян України і Росії. І французькі робітники сказали, що справа, за яку їх засуджено, є їхньою, французькою справою. Не покладаючи рук боролися вони за визволення цих людей. Боротися всіма способами: в парламенті через своїх представників, на мітингах резолюціями, вибирали цих людей в їх несприятливості до різних державних установ. І навіть така сильна буржуазія, як французька, примушена була вчинити волю робітників і випустити Марті і Бадіна на волю.

В Канаді сидять в'язнях люди, безпосередно потерпівші за справу канадських робітників. І що на це повинні сказати канадські робітники? Перше все вони повинні сказати, що МекЛаклен і товаришів засуджено не лише за інтереси гірників Нової Шотландії, але за інтереси цілого робітництва Канади. В таких разі і звільнення їх повинно домогатися ціле робітництво Канади. Для цього воно повинно використати всі можливі засоби. Робітники Торонта розпочали в цім напрямі кампанію. В цім напрямі працює також одиниць робітничий посол в домінійальному парламенті Дж. С. Вудсворт. Але "один в полі не воїє", каже пословиця.

Канадська буржуазія тиньється, що МекЛаклен засуджено. Цей засуд дає її запоруку, що если це в якійсь місцевості вибухне страйк, то вона сміло може числити на поміч властей.

Старий робітничий діяч в Торонто Ф. Дж. Піл написав недавно листа до торонтоської "демократичної" газети "Глоб" в обороні МекЛаклена. Цим листом він звертався до громадянства, закликаючи його слати протести і петиції до міністерства справедливості та домогатися звільнення з тюрем Дж. МекЛаклена.

Ось що відповіла газета "Глоб" Півові на його лист:

"Dear Sir:— We do not care to print your letter which makes a hero of MacLachlan".

(Дорогий пане:— Ми не бажаємо друкувати вашого листа, котрий робить героя з МекЛаклена.)

Буржуазна газета знає, що каже. І каже отверто. Треба, щоб і робітники зрозуміли своє завдання, як це розуміє буржуазія. Буржуазія радіє за засуду МекЛаклена, але робітники Канади повинні дружно підняти свій голос в обороні МекЛаклена і товаришів. А перше все робітники організовані. Робітничі партії Канади, її відділи перші повинні порадити кампанію за звільнення МекЛаклена. Кліч цілого канадського пролетаріату повинно бути: "Звільняйте з тюрем Джеймса МекЛаклена і товаришів!"

ПОПРАЦЬОЙМО САМІ НАД СОБОЮ!

Надходять довгі зимові вечери, а з ними й жнива для праці в робітничих організаціях. Зимом, більше як літом, українські робітники живуть разом і тимсамим мають змогу виконувати цей час для себе самих. Свідоме робітництво повинно посвятити всі вільні від фізичної праці хвили на роботу в своїх класових організаціях. Нехай ця зима буде в нас ударною зимою!

За нами рівна, чесно пройдена дорога, без зерна неправди, без компромісів. Ніхто не може закинути нам ніяких поганих вчинків, ані хитань в нашій вірі. А це-ж найкращий доказ, що українське свідоме робітництво йде правдивою дорогою. Без сумніву, нам доводиться нести на собі тяжкі тягари, головню з матеріального-фінансового боку. Але-ж Товариші, ніхто не допоможе нам, тільки ми самі. В тім то й наша міць, що ми власними силами привабляємо собі стежку до кращого життя.

Однак праця наша не повинна кінчатися на формальній приналежності до організацій. Кожний член мусить працювати над скріпленням робітничих сил.

І сьогоднішня зима повинна бути невтомною працею на користь наших організацій.

Товариші! Геть байдужість! Поборіть її, бо ми люде руху і діятиме нам годі. Приєднаймо до наших організацій нових членів! Освідомлюймо тих, що ще блукають одинцем, або падають жертвою ворожих робітничих обманців.

Зимовими вечорами читайте книжки і набувайте знання. Памятайте, що на Вашій святині — Українському Робітничому Домі у Вінніпегу тяжить цей ненавистний довг. Свідоме робітництво повинно позбутися його і розв'язати свої руки.

До праці, товариші і товаришів!

Хай живе міцна класова організація українського робітництва в Канаді!

Хай живе наша ударна зима 1923—24 року!

Працюймо самі над собою і самі для себе!

НОВЕ БАНКРОЦТВО "ПАТРІОТІВ".

(Кореспонденція "У.Р.В." з Галичини.)

— Роскоя серед галицької дрібнобуржуазії. — Банкротство "патріотів"-поклонників Варшави. — Нова редакція "Діла". — Верх "патріотичної" опозиції. — "Наш Прарод". — Пласти проти води тяжко.

Ми вже не раз підносили на сторінках робітничої преси так тут в Галичині, як і за морем, про погану і продажну та короткозору політику галицької дрібнобуржуазії і цілого "патріотичного" табору. Але за не нас назвали "наrodnymi zradnikami" і "москвофілами". Однак час, найкращий лікар. Сьогодні ми стали наочними свідками нової компромісної "патріотів", хоч недавня, 14. марта 1923, ще не забулася.

Як відомо, в маю 1923 так званий "Народний Зізд" націонал-демократичної абор"трудова" партії, що відбувся у Львові, прийняв резолюцію, в якій заявився за автономію Галичини під панською Польщею, іншими словами — постановив покірно злати цілу Галичину на ласку — й ласку Варшави. Орган "трудовиків" "Діло" цілий час проповідував явно цю ідею, а самі "патріоти" не повстидалися навіть ідентифікувати Варшаву, жевати ласки і висилати рабські петиції в справі українського університету і політехніки у Львові.

Проти цієї продажної різко виступили в першій мірі соціалісти, а також т. зв. радикали і утворилися мала опозиція серед самих "патріотів". Згодом, коли навіть варшавські угодовці з "Діла" переконатися, що панський уряд не багато дає їм за лояльність і рабство, перейшли також до опозиції. Щоби ратувати положення, "трудовики" в жовтні ц. р. змінили редакторів "Діла" людьми не дуже замішаними в варшавські переговори і поклоні. Відомих польських "автономістів" і редакторів "Діла", змінити дром Дмитром Левчицьким та Володимиром Дорощенком. Новий склад редакції змінив напрям газети та оголосив по цілій Галичині збірку на "пресовий фонд". Змінилося також становище теперішнього "Діла" до Радянської України. До недавня воно грубо нападаюче, тепер невразне, пів неутральне.

вивою. Вагонів не вистарчає. Тому невідно буде пушено в рух 1.000 вагонів найновішої системи по Кенедію Нейшиса, які будуть перевозити збіжжя з Форт Вільям на схід.

А як-же познаве той фермер, що випродукував це збіжжя? — Як там коло вас економічні справи? — питаю фермера, що загістив недавно до нашої редакції, прибувши до Вінніпегу з Саскачевану.

— Та... справи, хвалити бога, гаразд. Збіжжя вже змогли продати, а тепер от шукаю роботи на зиму. Треба хоч за що буть десь нанятися на пару місяців та заробити на черевки і на одяжину.

— А чи вам відомо, що тепер нема роботи і що навіть старим робітникам компанії обнижують заробітню платню? — Знаєте... я і не дуже в цих справах розбираюся... Мені то

ЗНОВА ТАКИ "Я КАЗАЛА, ЩО ТАК БУДЕ".

Агі на тебе, з твоїх Рипиндів! Як ти її не вчи, то вона такім оберне kota хвостом собі під ніс.

Вже знова накрутила свою катеринку — "а я таки казала, що так буде".

"Що не кажіть, а редактор "Українського Голосу" має пророчий дар" — каже Рипинді сама про себе.

Слухай Рипинді: якщо справді ти мав такий "пророчий дар", то скажи, що буде після семи літ козі?

Перехід многих пєтлюрїв на службу до радянської влади, їхні заяви про цілковите банкротство тогочасного воно служили, неабияк доскоцуть нерви Рипинді.

А тут як на теє вернув до Канади ще один бувший делегат канадських — Українців на мирову конференцію до Парижу, Іван Петрушевич і по кавав патріотичним Рипиндіям, що його висилали, дуло.

І Рипинді, щоби закрити перед своїми читачами як "наші" більшевичіть, каже, що то — більшевичіть націоналізують.

То вже воістину — ти її витягни з помий хвоста — вона встромить носа.

Не буде з тебе, Рипинді, людей... Хіба як злохнеш, то буде шкіра на барабан.

Мусї.

ГОЛОСИ ПРЕСИ Й НАШІ УВАГИ.

ЗА ЩО ВОНИ П НЕ ЛЮБЛЯТЬ?

За що галицькі фашисти не люблять Радянської України? Просто тільки за те, що на Радянській Україні є... Україна.

Ось послушайте, що пише про Україну галицько-фашистський "Новий Час":

"Наддніпряні більше співучий народ від Галичини. Тому в воєннім містечку, а то й селі, є хор. Спів там плакотно дуже старанно, бо кожний наддніпрянець розуміє і любить вою.

В Київ є державний хор, який ще краще співає, як славянозна "Українська капеля" Кошиця. Він їздить із концертами по всій Україні і рідною піснею будить припадлу національну свідомість".

А даліше як фашистська-рептіляка в замітї від редакції пише:

"Не зашквділо-б і нам, Галичанам, подібати більше за свої хоры. Голос є, тільки директивні дєкларации бракує. А наша столиця Львів такж дуже стоїть із хорами. Нема навіть того, що було перед війною".

Як не є зла радянська влада, а приходиться і галицьким патріотам учитися у неї розуму. Бо киявський державний хор "Думка", що співає дїше як хор Кошиця, істнує на средства радянської держави. І це тільки радянська влада, забезпечивши хор матеріально, післала його по українських селах, містечках і індустриальних центрах будити рідною піснею народноу свідомість.

А "рідна влада" (петлюрївська), в часі свого пановання на Україні, вислала "Український Національний Хор" Кошиця за кордон співати всесвітній буржуазії, а "прислану національну свідомість" народу "будила" буками. Хто не вірить, нехай прочитає книжку М. Ірчана п. н. "Трагедія Першого Травня".

А де є галицькі дїргенті? Пєвно співають: "Єще польська не згїнеда". А декотрі вимандрували в Канаду та Злуч. Держави за долєрами.

Так, так, панове! Тільки радянська влада уміє будити не лише класовоу, але й національну свідомість.

Галичане на Радянській Україні.

"Галичан багато на Наддніпрянщині. Одні остали ще з часів мандрїв Гал. Армії, другі приїхали чи прийшли тепер. Вони всюди працюють: в уряді, у школах, у театрі й у війську.

що. Мені багато не треба... Я і за обнижену платню готов попрацювати пару місяців. Мені шоби хоч на дві-три парі черевки — для себе, старої і для бахура старшого... Бо я лишня його вже на господарстві... — А чому ви не купите собі черевки за те збіжжя, що продали?

— А бодай ви здорові були! Я не бачив за те збіжжя ані центушка. Казали пани, що я заробив на своїм збіжж 6 процент. Вони сказали, що тих 6 процент не вистарчає навіть на оплату процентів за ті довги, які я довкола винен.

Тай не дали мені ніц. А компанії перевозять збіжжя мільонами бушлів.

І бутьте перевозити, поки фермери не зрозуміють свого завдання: Фермери і робітники єдинітьєся.

КРАЇНОЮ, БЕЗ ОГЛЯДУ НА Й ДЕРЖАВНИЙ УСТРІЙ".

Ось пігулка, яку приходиться проковтнути не тільки галицьким патріотам, але навіть "нашим" в Канаді.

І вони, сердешні, аж сопуть зі злости, але мовчать. А галицькі хоч і кричать, то мало що помагє.

МАСТИ ФЕДЯ МЕДОМ...

"Борісьма за Фіклатуру працююча, бо єстна є диктатурою Української Нації на своїх землях..." "Бо в сучасній мені в цілому світі стоєть одна промисл одна дві сил: реакція і революція..." Демократія бланкуче довела банкротство своїх ідей і галичню, навіть без боротьби випрає...

Так каже Тютюнік до своїх бувших однодумців, закликаючи їх до повороту на Радянськотоу Україну.

А "Діло", бачучи які страшні наслідки має для "патріотів" цей заклик Тютюніка, починає попереджати свою братню, шоби не вярли Тютюнікови та не їхали на Україну. Ось що воно пише:

"Безумінна сушість по боці автора писма (Тютюнік), що в сучасній мені в цілому світі стоєть одна проти одной лїше дві сил: реакція і революція. Безумінна сушість є теж, що положення демократії є дуже скрутнє..."

Але для "Діла"

"Реакція і революція — це екстремні, аська диктатура, чи буржуазія — чл пролетаріату, теж вальється екстремно..."

Отже

"Колї сьогодні скрутнє є положення демократії, то тільки там, де нїсідній війни, де економічна розруха створила податлий ґрунт для екстремів. В інших країнах, а особливо хліборобських, як Швайцарія і Данія ми навпаки бачимо живучість демократії і її сил."

Це все, що найшов сказати галицький псевдо-патріотичний Федь в оборону демократії. Лише в Швайцарії й Данії є це живучість демократії і у Федь... А більше ніде.

Орієнтуємось на Швайцарію!

Волїнець.

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ КАЛЕНДАР

5. грудня 1905 р. в Саратові Біщенко забилє генерала Сахарова.

5. грудня 1917 р. в Бересті Литовському мирна делегация Р.С.Ф.С.Р. підписала згоду про припинення війни на фронті Німеччини, Австрії, Туреччини й Болгарії.

6. грудня 1862 р. смерть Луї Блана великого проводира перших французьких соціалїстів і визначного діяча лютевської революції.

6. грудня 1917 р. розброєння Центральною Радою революційних військ і вислання їх за межі України.

7. грудня 1917 р. припинення війни з Німеччиною й початок демобілізації армії.

8. грудня 1842 р. народився П. Кратоткі визначний із сучасних теоретиків анархїзму.

8. грудня 1917 р. — початок боїв з білогвардійським військом генерала Корнілова. Генерал Калєдін виступив проти радянської влади.

9. грудня 1906 р. арешт голови першої Ради Роб. Деп. Хрустальова-Носаря.

9. грудня 1917 р. Раднарком звернувся до населення з закликом боротися проти контрреволюційних повстань Корнілова й Калєдіна.

9. грудня 1917 р. підписання ген. Щєрбаочим і румунським командуванням замирення на румунському фронті.

11. грудня 1904 р. студентська демонстрація на Невськїм проспекті в Петербурзі.

11. грудня 1917 р. революція в Португалії.

11. грудня 1919 р. утворення Військово-Револьційного Комітету, як вищого органу влади в звільненій від Дєнкїна частині України.

12. грудня 1918 р. Здобуття Одеси Григорієвим.

12. грудня 1919 р. Харків знову захоплено червоными військом.

РАДЯНСЬКІ РЕПУБЛИКИ В 1923 РОЦІ.

(Огляд написаний спеціально для "Укр. Роб. Вістей".)

ІV. МУЗЕЙ РЕВОЛЮЦІЇ.

Багато ще дечого хотіло-ся б сказати про Петроград і про все те, що я бачив там протягом мого чотиритижневого там перебування. Як мені хотілося чим скорше виїхати на Україну, туди під благодатне небо полудня, так само, я вірю, і вам, дорогі читачу, хочеться скорше почути про життя на Україні. Однак не можу я опустити Петроград, не побачивши того, що завдяки революції стало власністю народу.

Не буду застановлятися по-дрібно, але вкортці скажу: Петроград — це місто царських, княжих і графських палад, пам'яток, соборів, парків і бульварів. Саме місто перетинають крім Невы ще кілька рік і каналів: Велика Фонтанка, Мала Фонтанка, Мойка... Широкі вулиці, музеї, картинні галерії, театри. Це ж спеціально будована столиця царів деспотів. Тут створювалися міщани. Тут творилися чудеса архітектури. І нині, після всього того, що пережив Петроград за час революції, коли його населення зменшилося більше чим вдвоє, коли з него переведено столицю в Москву, коли його роль як морської пристані для заграничної торгівлі зменшилася до найменше о три чверті, коли більшість його фабрик не працює, коли нарешті його вулиці, мости і будинки, парки і бульвари не ремонтувалися протягом довгих років — невідвичливо на все те нині Петроград є одним з найкращих міст в Європі. Але він вже пережив свої найтяжчі дні. Рука борця-революціонера, що побилася всіми ворогами і контрреволюційними силами, вже відбудовує Петроград, приводить в належний вид його парки, вулиці, бульвари, будинки. Навіть собори, що представляють собою пам'ятники архітектури людського генія, якими в Петрограді є Ісаакієвський, Казанський і церква "Воскресіння", побудована на місці убиства Олександра II, взяті під догляд властей. Попам сказано, що если вони не є в силі вдержати ці собори в порядку, то з зробити влада, але тоді зовсім відбере їх від них і прилучить до комісії по охороні музеїв. Лише за останні три місяці населення Петрограду збільшилося о 300 тисяч. Тепер Петроград числить 1,000,000 мешканців.

Ми йдемо оглядати Музей Революції. Міститься він в будинку царської Зимової Палати, праворуч від входу і обіймає кілька великих кімнат. Тут наглядно можна студіювати цілу історію боротьби пролетаріату Росії за своє освободження. Ви переходите з кімнати в кімнату і бачите перед собою розвиток ті боротьби:

Тут перший революціонер-міністер Радіцев, що ще за часів царіци Катерини вступив за повсюдних панциною селян; далше йдуть Декабристи, Народовольці, аж на зміну їм приходить чисто класова боротьба пролетаріату. Всюди фотографії революціонерів, розстріляних, повисених, замурованих в тюремних застінках царськими слугами. Тут же поруч з ними акти, укази, смертні засуди з підписами царських прокураторів і навіть самих царів. Тут же і фотографії партійних зрадників, тих, що видали своїх товаришів царським катам. А найбільше гнітує враження роблять на вас "орудия пытки" (знаряддя катування) політичних в'язнів. Кайдани, в яких міряли ці мученики за народ величезні простори Сибіру, перекладки і гаки, на яких їх вшано, молати, якими їх заковували, нагаї, якими їх полоховали. Ось перед вами копія казету Шлієльсбургської твердині, в якій 10 літ просидів народовець. (На жаль, я затратив записку з його іменем, если не помилюся, Якубович). Залізні ланцюги, столик, параша і дві ланцюги з Шлієльсбург. Все на своїх місцях. Мороз іде по шкірі на саму тільки згадку, що в цій дірі без світла і воздуха, без ніякого сполучення з живою істотою міг просидіти чоловік протягом 10 літ.

Але все те блідне в порівнянні із знущаннями над комуністами білогвардійської офіцерії підчас останньої громадянської війни. Цего не можна описати. Це треба бачити, щоб не уявити собі, до якого блюзнірства дійшов чоловік-звір. Та хіба ці звірства доконували тільки над комуністами? Мадельки, грудні діти, прощиті багеттами — хіба це комуністи? Тут трупи жінци з виколеними очима, розірвані уста з вирізаними язиками...

Оглядаючи ці звірства чоловіка над чоловіком, переді мною у всія наготі стали оповідаючи урядника петроградської таможні про громадянську війну в Росії і на Україні. — Знаєте, я воював на фронті проти Німців ще за часів царату. Але ні ми до Німців, ні Німці до нас не чули ніякої особистої ненависти. Ми були ворогами тільки тоді, коли офіційно відбувалися між нами вій. А після бою ми перекликалися, старалися навзайма між собою зносити. Полоненого Німця ми перш всего старалися нагодувати, навіть записку від него передали до його товаришів, що він живий. Те саме Німці робили і з нами. Але підчас громадянської війни... Тут проти себе стояли два зовсім різні вороги. І пощади не було нікому. Ми хоч знавали в кімнату і бачите перед собою розвиток ті боротьби:

свідомості опинилися в руках білогвардійців, пускали живими. Але протинна сторона мстилася за свої поразки на наших жінщинах, батьках, дітях, мстидла в спосіб, якого не придумали б ніякі канїбали. Нераз бувало так, що вони захоплюють в полон наших то-варшів. Ми вларимо і відженемо білогвардійців назад. І тоді ми застаємо наших відбитих товаришів так покалічених, знівчених, порубаних, що тільки для того, щоб вкочотити їх муки, мусимо добивати їх власними руками. Ох, товаришу, щасливий ви, що того не бачили.

А де ви, ті, що пишете про розстріли чуживчаків? Та ми вернемося до Музею Революції, бо ще й царські кімнати маємо оглянути.

Пару кімнат відведено для всіх трох французьких революцій. Щоби все докладно оглянути, зі всім ознакомитися, то не дві години треба часу, але два тижні. Треба-ж ще подивитися як жили ті, що були прямими винуватцями цих жертв.

Ми оглянемо їх в слідуючій розділі.

Продсьте:

(Дальше буде.)

ОДИНАЦЬТЬОПІТНИЙ КОМУНІСТ.

НЮ ЙОРК, 28. листопада. — Тутешні детективи відкрили, що Лев (Ліо) Гранов, з похолоджені Росіянин, 11-літній хлопчє, є витеглом большевизму для хлопців і дівчат в своїому суспільстві.

Детективи переконалися, що цей малий большевик і 12 інших хлопців та дівчат нише 14 літ, збиралися кожної суботи, де обговорювали різні політичні справи. "Червоними" провадив малий Лев.

Хлопця арештовано одної ночі, як він підкадав під двері комуністичну літературу. По-калікана мати малого Льва заявила поліції, що вона знає про переконання сина, але він має свій розум і вона навіть співчуває йому.

Лев Гранов — тонкий, з яєними очима хлопчє, завив сміло поліції, що він самий зорганізував діточє товариство. Кожний член платить місячно 10 центів вкладки, за які купується література. В їх товариство не приймаються синки буржуазії.

На питання, чому не подобається йому американське правительствє, Гранов відповів: — "Радянська форма правительствє по мой думці краща, як американська. В цій країні свобода, повин-

на бути свобода слова, але вона існує тільки для буржуазії.

Ось діти працюють по фабриках, моя мати і інші мушкети та жінки працюють за нужденну платню.

Школа? Гарно. Але щож в ній вчать? Тільки писати, читати, рахувати і історію. Історію вчить тільки патріотизму, а з американського міліардера Рокейфера робить бога".

На запит директора поліції, хто по його думці є більший: Троцький чи Вашингтон, хлопчє відповів: — "Троцький зробив більше для цілого світа. Впрочім, ви самі знаєте, тепер інші умовини, як були колись."

Кожик спитав його, чи не хоче він поїхати в Росію, маючи Гранов сказав, що організатори потрібні тут в Америці, а в Росії їх є досить.

Поліція довадалася також, що Гранов є найкращим учеником в школі. Директор школи заявив: — Як Лев Гранов читає Конституцію Злучених Держав, де говориться про справедливість і свободу, тоді хитає головою і каже: — "Справедливість... Яка може бути справедливість, коли діти працюють в вугільних майнах?"

"ПОЛІТИКИ" ЗА ЮДИН ГРІШ.

(Кореспонденція "У.Р.В." з Чехословаччини.)

Про доганю що годі б згадувати більш, як би не вибрив професора на еміграції Дм. Антоновича. Професор ще й соціаліст копнув якось по осяячому Михайла Драгоманова.

вже не читав творів Драгоманова. А тоді він мусів би знати, що Драгоманов є стократ більшим Українцем, як він наймит від політики!.. Безперечно, нашому наймитові відомі й такі думки Драгоманова, невмірної слова істини. (Дивись "Передне слово" до Громади 1878.)

"Тепер вже люди переросли державні спілки й прилучили і волю й неволю до якихсь інших. Тепер вже показалося, що й в тих породах людських, котрі мають свої державні й великі багаті, й вільні (напр. як Франція, Англія), або й великі спілки вільних держав (як С. Американська Спілка), більша частина лю-

дей бідує мало чим менше, ніж блідуть мужики українські!.. Про це все знає професор-наймит. Як рівно-ж і віддає він, що по 45 роках з виходу у світ згаданого "Передне Слово до Громади", капіталістичний гнет ще збільшився. Зрештою і сам наймит розуміє, що національні держави (у своїх етнографічних навіть межах!), коли вони побудовані на класовій нерівності та визиску, шастають тому народів не дають. Так... Але не те він наймит капіталізму!

І тріпався вибрик у Великий День... А саме 1. листопада: в п'ять річницю проголошення Галицької Держави. Той день, 1. XI. 1918 року, мав бути днем волі українського народу Галичини, цілими століттями гнобленого польською шляхтою. Та ба! Наймити панські занепали нашу волю там.

Чи, може гадаєте, професор Антонович, відкриваючи свято, запропонував присутнім шпанувати пам'ять полягалих за волю, хоч би вставанням? Ні!.. Може він згадав прийамити за борщі, що кладуть життя своє в боротьбі зі шляхтою польською?.. Теж ні.

Може в завчасу виготовленіх рефератах (а їх було два!) згадувалося про це? Теж ні. Може в тих двох рефератах, прийамити коротесенько, зачеплене життя українського народу під Польщею? Про нашу там у Польщі парламентарну боротьбу, коли вже оминали вони фактів боротьби фізичної? Може, прийамити, котрийсь з референтів натякнув про потягнення до суду (вимагання видачі судові) аж 16 не-доторкальних речників українського народу в польському соїмі, тих самих людей, що і менем всего українського народу, який опинився під Польшею, вони з парламентарної трибуни виголошують: Український нарід не признає суверенності Польщі, лиш замагаємо ми до здавання західно-українських земель з Матріном пнем, може згадану про них? Може запропоновано висловити їм співчуття?.. Адже тут маємо ми до діла не з карним процесом над 16 особами, лише плануємо гнобителі наші поставити перед суд — весь нарід український, що опинився у панській Польщі! Чи чувано десь на світі щоби вся ціла фракція парламентарна ставала під суд? (З двайцяти після війни українських тягнуто до суду 16. Про все це... ані словечка!

Тоді, крім отого копання осяяним копитом — Михайла Драгоманова, про що трактувалося на тій врочиствій академії?

А були там: гіркі жалі до несправедливості Антанти, показувалась дуля Полякам (звичайно в кишені!) і потряслося кулаком у повітрі на адресу большевиків.

Але що тут большевики завинили?.. Як тут — приточити

РОБІТНИК І КНИЖКА

Розмова робітництва Юрка Косача з робітниками.

Знаєте дорогі читачі, вчора йдучи з роботи, зустрічаю свого товариша Івана Пінчука, а він до мене. — Гаю Юрку! Що то ти — каже — почав писати в газеті? — Та хіба ти не читав? — питаю.

— Читати, то я читав, лиш мені дивно, що akurat ти пишеш. Хоч признаюся тобі, що я послухав твоєї ради і купив ту книжку про життя першого чововика, яку ти радив. — І перчитав? — Ще не цілу, бо лиш вчора вечером зачав. Але братку бігме ти зодутий чововик. Я й не знав, що є такі книжки. От жив я собі, як і другі живуть, газету читав здебільшого, а оголошення з книжками пропущав. А вчора вечером, як ляг я спати, то подумав собі: Виданоють наші робітничі видавництва книжки і лежать собі вони, а ми, робітники, як ходили колись темними, так й ходимо. Щось ніби поверхонно, то ми знаємо, але як би прийшлося поговорити про щось глибше, то — розкладаємо безрадню руками. Тимчасом, про все можемо знати, тільки треба хотіти. На різні дрібнички видаємо десятки доларів. То одно, то друге купуємо, ніби то нехотючи, а про книжку забуваємо.

— Це правда Іване — кажу йому. — Біда тільки, що не всі додумуються до того. Як би так наші товариші читали книжки, то не тільки були б свідомими і освіченими, але тимсамим допомогали б розвинути наш робітничий видавничствам, які друкували бик більше потрібних книжок.

— Слухай Юрку, як на таке зайшло, то і тобі ось що признаюся: Забив ти мені голову своїми словами про книжки і я набрав великої охоти до них. Тепер вже знаю, як жили перед тисячами літ люди, та як розвивалися вони, доки дійшли до нинішних часів. Але вчора вечером задивився в своїй хатині на — електричну лампу, тай думаю собі: Очирибий мені, як я знаю, чого оду я кажу?

З пролетарським привітом, Ваш Юрко Косач.

— А знаєш, чого камінь, як кинеш його в гору, не повісне в повітрі, тільки паде на землю по якомусь часі? — питаю Івана.

— Та знаєш Юрку, все то ми бачимо з маленьких дітей і видається нам, що знаємо, а от як прийде пояснити, то не вміємо. Ти думаєш, що я знаю, чому птах літає і яка причина тому, що вона вдержиться в повітрі? Або чому баллон і аероплан летить і не впадає? Або що то є само повітря?

— А знаєш ти Іване, що то є фізика? — питаю. — Фізика? Гм... В старім краю називали так дохтора: "кременішник" — відповідає Іван.

— Ні — кажу, Фізика, то є наука про рух і силу, про звук, тепло, холод, електричність і магнетизм, або притягування.

— Де-ж ти купив її? — А деж, як не в "Українських Робітничих Вістях"? — І тільки 15 центів дав? — Ані цента більше.

— А як-же називається ця книжка? — Називається: "Розмова Василья з Петром про фізику".

Написан Іване лист до "Укр. Роб. Вістей", задуни 15 центів і відістав за два дні.

Іван втішився мене порадою і ми попрощалися.

Я описав цю розмову не для себе, а для всіх, бо певний, що не всі з нас знають, що таке фізика. Тому дорогі товариші-читачі не дрімайте такою, а замове собі згадану книжку. Розумний чоловік не тим розумний, що хитрий, а тим, що очитаний і вміє пояснити кожду річ, кожде явище.

Робітничя сила тільки в свідомості — а свідомість та, в книжках. Але самі книжки не залізьте нам в голову, треба їх купити і читати. Може неправду я кажу?

ЗА ОКЕАН.

(ПОДОРОЖНІ ВРАЖІННЯ.)

(Продовження.)

На дворі світає, а наш потяг жене на пів порожний в напрямі Бремена. Якось не вяжеться нам розмова з стрільцем. Може перетомлені невиспанною ноцею, а може цікавість про морську подорож робить нас мовчазними. Крізь вікна бачимо німецькі сєла, поля, і річки гаї, та порівнюємо їх до наших галицьких. Ой ні! Таки в нас краще, хоч простіше. Сміємося, як діти, коли перед очима мигне солом'яна німецька хата. Значить і хитрі Німці не вилізали ще з "соломиної культури". А ось, на горбах виривають горді сторони сіл: вітрові млини. Як люблю! Забуваю, що це приморська-німецька країна. Згадується Київщина і Подтавщина з своїми вітраками. Гай-гай! Куди не під, скрізь згадує тебе любя Соціалістична Україно! Хіба-ж я винен, що так безмірно кохаю тебе? Тяжкі терпіння і кров вщепи-

ли в мене цю велику любов і я гордий, що почував себе сяким того працюючого народу, який скинув з себе ганьско-царське ярмо, та збудував власну державу! Тяжко родилось це велике відродження Нової України сполукане кровю, обмане і хамством і плуговством і чистою ідеєю, однак правда вєтаки поборола. По сьогоднішній день вимітається все сміття та шумовиння, але Майбутнє певне. Ти, вільна-трудова Україно, на очках розсвітається, як молода дівчина під розвіаю вишнево-жовтого...

Ех Бремен, Бремен! Останній кордон Європи. Скільки то перейшло через тебе наших робітників і селян, що утікали від злиднів з рідного краю за далекий океан? Скільки сліз зросло твої береги і скільки прийняло їх море твоє? Але байдужо покину я тебе, бо слези мої зашлилися на українських степах, там, де

радія я перемогою працюючих і де болі над нездоладними варварствами рідних по крові братів. Біль мій закаменів на бруїнах бідних містечок і над неввинними трупами замордованих жінок і дітей, що мусіли вмерти передчасно злякани через своє семітське злокоджєння. Було тяжко, невинно-сімо болісно і соромно, але ніколи було жалітися, бо скрізь бубушвало розбурханє криваве море...

...Море. Море... Потяг виступає, якби хотів відігнати від мене чорні думки. А й справді! Що це я роблюсь? К чорту плакати настрої! Ось більшого моря, Бремен! Ех море! Ну і що мені-робити, коли кожне слово пригадає переживання останніх-буяних літ? Ось хочеться море. Розуміється, перера очима стає Чорне Море гамирна Одеса. Як зараз бачу одескитанів в червоні прапори одескї форти, що респундило бороняться з суші простенькими гарматами від наїзду французької модерної флотії.

Одеса — остання дія чорної контрреволюції. Там дєє кіньом трагедія ворогів працюючих. Даскає Чорне море приймало їх в свої безодні

дуже радо. Бо в соціальній революції бунтувалася не тільки суша, але й море.

А Бремен? Остання дія європейських утікачів за широкий океан. Тут залишаються всі прокляття старим злидням і тут родяться надії на краще. Кожна людина обманює себе надією, бо інакше повисидася-б ще до приїзду в Бремен.

Потяг галюкою вється по блискучих шинах і збуджує в наших серцях якусь тиху тривогу. Та неваже це Бремен? Якось не віриться. Читаємо написи на мало залюденному двірці і переконуємо себе. Тільки висіли з потягу, як нас обшкочило кілька людей. Кажуть йти за нами. Ми не хочемо. Чорт знає, куди завєдує вони нас? Я знаю, що час-то тепер бувають випадки, як під покритком корабельних агентів прості злодії обманують емігрантів, забирають в них всі гроші та документи і зникають. Але ці люди доказують нам, що вони справжні агенти і ми слухаємо їх. Ведуть нас довгими тунелями, поїзд диврєть, у простору кімнату. Тут вже багато людей і навіть ті, які вихляси свідчєть одні дєь перед нами з Праги,

Міємося та студіємо нашу дорогу на розширїний мапі. І в той саме час підходить до нас високий, з виду симпатичний парубяга. Почув мою розмову з стрільцем і питає: — Відки їдете товариші?

Дивно вразило українсьєє слово. Розбалакуюмося і довідуємось, що довгий парубяга називається Іван і їде з Галичини, також через Чехію, в Канаду, до такогю довгого рідного брата. Новий товариш відразу стає нам близьким. Він дєшо повільний, але хитрий і розумний. Згодом довідуємося також, що він брав активну участь в польсько-українській війні, був навіть ранений, а в козятинській катастрофі 1920 року, де останки ЧУ. С.С. два дні пробивалися крізь польський перстєнь, командував сотнею. Теї! Рідний Іван! Веселіше буде їхати. Він досить добре одитий, але руки потріскані і в мозолях.

— Де ви працювали товаришу? — питаю. — Та я заробляв грошей на дорогу — відповів повільно. — Тюрму "будував" в З., цеглу носив...

Сміємося всі три і ніби почувемо себе безпечніше серед чужого моря людей.

В дев'ятій годині поведи нас регїструватися, потім в лазню. Все наше-однина, окрім черевиків, забрали до дезінфекції, щоб, мовляв, не перевозити європейських наскомих в Америку. Шо-ж, нехай беруть. Хоч наші одяги проношені, але чисті, та шкода, що після дезінфекції виглядять нам на нас, якби вийшли котови з зубів.

Міємося цілу годину, аж померзали. Потім кожний по-одиноку, роздягнений, їде до лікарських оглядин. А оглядають ціле тіло дуже старанно, та шей прищипують віспу. Вся ця процедура тягнєтся до 2-ої години і нас ведуть до кандаїського консула по візу.

консуль — молодий ще, строгий чоловік, однак в поведенню з емігрантами вилержаний джентелем. Говорить мало. З нами балаєає з початку через чеського передкладчика, але потім, як я заявив, що розумію по німецьки — говорить сам. В українських справах орієнтується добре і поводитися з нами дуже ввічливо. Наші всі подорожні документи, яких вимагає емігра-

ційний уряд, в порядку і ми скоро одержуємо дозвіл на вїзд на територію Канади.

Старанно ховаємо паспорти в найдальші кишені і нас ведуть на обід та нічліг. (Дальше буде.)

ВАЖНЕ ПОЗІДОМЛЕННЯ!

Подається до відома всім членам відділу У.Р.Д. в Вінніпегу, котрі взяли рестові книжки (на суму \$100.00) на збірку фонду на сплату дову У.Р.Д. в Вінніпегу, що ці книжки треба звернути до фінансового секретаря відділу У.Р.Д. в Вінніпегу до кінця цього року.

Товариші! Для збірки фонду лишається ще кілька тижнів тому повинність всіх тих членів, котрі мають рестові книжки, виповнити їх до кінця цього року, а сповнивши це осягаємо нашу ціль — побудujemy того тятару, який тяжить на наших плечах і який стоїть на перешкоді просвітної організації роботи нашого Товариства.

Тож до праці, товариші! Заряд Відділу У.Р.Д. в Вінніпегу.

